

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 36/2010-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. J. N., K., zastúpeného advokátkou JUDr. V. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 394/2001, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. N. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 394/2001 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 394/2001 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ing. J. N. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť Ing. J. N. trovy konania v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. V. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2009 doručená sťažnosť Ing. J. N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 394/2001, ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa a jeho manželky o zdržanie sa zásahov do ich vlastníckeho práva.

K porušeniu označených práv došlo podľa sťažovateľa nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou okresného súdu v období:

- od 5. februára 2001 do 16. augusta 2002 - v tomto období okresný súd nevykonal žiadny procesný úkon,
- od 11. marca 2004 do 14. októbra 2004 - úkony okresného súdu v tomto období považuje sťažovateľ za neefektívne a
- od 30. septembra 2008 dosiaľ - v tomto období okresný súd opakovane ustanovil znalca z odboru ochrany životného prostredia. Sťažovateľ hodnotí postup okresného súdu ako neefektívny, pretože opakované ustanovenie znalca bez overenia, či u daného znalca

neexistujú dôvody, ktoré mu bránia vykonať požadovaný úkon riadne a včas, nie je vhodné opatrenie na zabezpečenie včasného rozhodnutia vo veci.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal okresnému súdu konať v jeho veci bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ tiež žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. IV. ÚS 36/2010-25 z 28. januára 2010 ju prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd a právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd vzhľadom na súhlas obidvoch účastníkov a na to, že v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, upustil od ústneho pojednávania.

Okresný súd sa vyjadril k sťažnosti na základe výzvy ústavného súdu ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprV/12/2010 zo 14. januára 2010 a na tomto vyjadrení zotrval aj po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, čo oznámil ústavnému súdu prípisom sp. zn. 1 SprV/66/2010 z 15. februára 2010. Okresný súd po podrobnej chronológii vykonaných úkonov k veci uviedol:

«Sumarizujúc vyššie uvedenú chronológiu vo veci vykonaných procesných úkonov so sťažovateľom uvádzaným rozsahom prietáhov zo strany súdu nemožno súhlasiť.

Pokiaľ ide o sťažovateľom uvádzané obdobie nečinnosti súdu od 5.2.2001 do 16.8.2002, tu je nutné konštatovať, že v tomto období nebolo možné konať predovšetkým z dôvodov na strane samotného sťažovateľa, ktorého návrh vykazoval také vady, ktoré

bránili riadnemu konaniu vo veci. Jeho „upresnenie petitu“ zo dňa 27.12.2000 (č.l. 13 a 14 spisu) nebolo v súlade s ustanoveniami O.s.p. a nemalo teda náležitosti riadneho návrhu na začatie konania. V uvedenom období tiež nebol zaplatený súdny poplatok v danej veci, pričom neskoršie nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku bolo potvrdené i odvolacím súdom, bolo teda správne, z čoho vyplýva, že tento súdny poplatok mal byť zaplatený už v čase splatnosti, teda pri podaní návrhu. Tento bol sťažovateľmi zaplatený až 27.8.2003, teda tri roky po podaní žaloby na súd. Túto skutočnosť by bolo možné hodnotiť skôr ako prieťahy na strane samotných žalobcov (teda i sťažovateľa).

V období od 11.3.2004 do 14.10.2004 úkony boli vykonávané a v uvedenom období sa spis nachádzal i na odvolacom Krajskom súde v Košiciach, pričom toto obdobie z hľadiska prieťahov nie som oprávnený hodnotiť. Jednalo sa o obdobie od 26.4.2004, kedy bol spis Krajskému súdu v Košiciach predložený, do 8.10.2004, kedy bol týmto súdom vrátený ako predčasne predložený. Za obdobie, keď sa spis nachádzal na odvolacom súde, nemôže zodpovedať prvostupňový súd.

Nepochopiteľné je aj konštatovanie sťažovateľa o existencii zbytočných prieťahov v danom konaní od 30.9.2008 doposiaľ. Z vyššie uvedenej chronológie vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že konanie súdu v uvedenom období bolo intenzívne a bezprieťahové, keď zabezpečoval vhodného znalca za účelom zabezpečenia objektívneho dôkazného prostriedku v konaní. Sťažovateľ asi nebol dostatočne oboznámený s obsahom spisu, keď vo svojej sťažnosti konštatuje, že „...opakované ustanovenie znalca z odboru životného prostredia bez overenia príslušného znalca... . K zmene znalca došlo na odporúčanie pôvodne ustanoveného znalca (Banícka fakulta TU v Košiciach odporučila súdu Strojnícku, resp. Stavebnú fakultu TU v Košiciach), resp. po telefonických kontaktoch na znalcov, resp. znalecké ústavy (spolu bolo takto kontaktovaných až sedem znalcov), pričom ani nie je zákonnou povinnosťou súdu takéto telefonické overovanie vykonávať, ak sa jedná o znalcov, zapísaných v zozname. Sťažovateľ v uvedenom období nebol žiadnym spôsobom súčinný, on sám nenavrhol žiadneho znalca, hoci práve on je zaťažený dôkazným bremenom na preukázanie svojich tvrdení. Z jeho strany nebola vyvinutá žiadna snaha na urýchlenie konania a jediným podaním v uvedenom období bolo podanie sťažnosti na prieťahy v danom konaní a kritika neefektívneho postupu súdu na včasné zabezpečenie vhodných dôkazných prostriedkov.

Zároveň je potrebné poukázať na správanie samotného sťažovateľa, ktorý sa v priebehu roku 2006 nezúčastnil ani jediného z vytýčených pojednávaní, a to v dňoch 1.2., 5.4. a 14.6.2006. Túto skutočnosť však sťažovateľ zrejme nepovažuje za relevantnú, keďže toto obdobie vo svojej sťažnosti neuvádza, napriek tomu konštatuje celkovú dĺžku trvania sporu, ku ktorej prispel okrem uvedených období hneď po podaní neúplného návrhu bez zaplatenia súdneho poplatku.

Nemožno súhlasiť ani so závermi o skutkovej jednoduchosti sporu, keď je nepochybné, že v konaní bolo potrebné vykonať komplikované znalecké dokazovanie (sedem telefonicky oslovených znalcov a znaleckých ústavov posudok odmietlo vykonať), ďalší zaslaný spis vrátili bez vykonania posudku.

Sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť považujem v nadväznosti na všetky konštatované skutočnosti za neobjektívnu a nedôvodnú bez zohľadnenia vlastného zavinenia na dĺžke prebiehajúceho súdneho konania.»

Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala stanovisko k vyjadreniu okresného súdu podaním z 10. marca 2010 doručeným ústavnému súdu 12. marca 2010, v ktorom nesúhlasila s hodnotením správania sťažovateľa zo strany okresného súdu z týchto dôvodov:

- za prieťah nemožno považovať doručenie neúplného, resp. nesprávneho podania ani nezaplatenie súdneho poplatku už pri podaní návrhu, ak navrhovateľ súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov,
- pojednávaní nariadených v prvom polroku 2006 sa sťažovateľ nezúčastnil pre svoj vážny zdravotný stav, pričom sa vopred ospravedlnil,
- nebolo povinnosťou sťažovateľa navrhnúť v konaní konkrétneho znalca, resp. znalecký ústav.

II.

Z vyjadrenia okresného súdu sp. zn. 1 SprV 12/2010 zo 14. januára 2010 a zo spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 394/2001 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Sťažovateľ spolu s manželkou (ďalej aj „žalobcovia“) podali 30. augusta 2000 okresnému súdu návrh na začatie konania, ktorým sa domáhali, aby okresný súd uložil

odporcom vykonať opatrenia na odstránenie škôd vzniknutých porušením zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Súčasne požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Žaloba neobsahovala zákonom predpísané náležitosti a bola zapísaná do registra Nc (neúplné návrhy). Okresný súd predvolal sťažovateľa na informatívny výsluch, na ktorom bol 25. októbra 2000 poučený o náležitostiach riadneho návrhu. Sťažovateľ podal 27. decembra 2000 „rozšírenie petitu k žalobe“.

Okresný súd zaslal sťažovateľovi 17. januára 2001 tlačivo k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Vyplnené tlačivá s potvrdeniami o príjme sťažovateľ doručil 5. februára 2001 a 13. februára 2001 bola vec preradená do registra „C“.

Okresný súd vyzval 5. augusta 2002 žalobcov na odstránenie nedostatkov návrhu, pretože ich podanie neobsahovalo náležitosti riadneho návrhu v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s tým, že podľa obsahu nemožno ani posúdiť, či vec patrí do právomoci súdu alebo stavebného úradu. Žalobcovia reagovali na výzvu okresného súdu podaním doručeným 4. septembra 2002. Uznesením zo 16. októbra 2002 im okresný súd nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku v konaní, proti čomu žalobcovia podali 13. novembra 2002 odvolanie. Prípisom zo 16. októbra 2002 okresný súd vyzval žalobcov, aby doplnili listinné dôkazy k svojmu návrhu. Podaním z 22. novembra 2002 žalobcovia požiadali o predĺženie lehoty na splnenie výzvy.

Okresný súd vyzval 17. februára 2003 žalovaných, aby sa vyjadrili k návrhu a 13. marca 2003 zaslal ich vyjadrenie žalovaným s tým, že ich opäť vyzval, aby predložili listinné dôkazy o svojich tvrdeniach. Prípisom z 13. marca 2003 okresný súd predložil spis na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“).

Žalobcovia podali 21. marca 2003 námietku zaujatosti, ktorá však neobsahovala žiadne relevantné skutočnosti a ktorou sa nadväzne na túto námietku domáhali „zmeny“ konajúceho okresného súdu.

Krajský súd uznesením č. k. 11 Co 82/03-42 z 30. apríla 2003 potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 15 C 394/2001 zo 16. októbra 2002 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Spis bol okresnému súdu vrátený 17. júna 2003 s uznesením krajského súdu o potvrdení napadnutého uznesenia.

Žalobcovia podali 9. júla 2003 dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu. Okresný súd vyzval žalobcov 6. augusta 2003 na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Žalobcovia ho uhradili 27. augusta 2003. Okresný súd vyzval žalobcov 3. októbra 2003, aby doplnili svoje dovolanie o splnomocnenie na zastupovanie právnym zástupcom a 7. októbra 2003 zaslal spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Spis bol vrátený okresnému súdu 15. januára 2004 s rozhodnutím o odmietnutí dovolania. Uzneseniami z 11. marca 2004 okresný súd vyzval žalobcov, aby zaplatili súdny poplatok za podané odvolanie (proti uzneseniu okresného súdu zo 16. októbra 2002) a dovolanie (proti uzneseniu krajského súdu z 30. apríla 2003). Žalobcovia podali 13. apríla 2004 proti uzneseniam odvolanie a okresný súd ich vyzval uznesením z 15. apríla 2004, aby zaplatili súdny poplatok aj za toto odvolanie. Prípisom z 21. apríla 2004 okresný súd predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu. Žalobcovia zaplatili 2. júna 2004 súdny poplatok za odvolanie. Okresnému súdu bol spis vrátený 8. októbra 2004 ako predčasne predložený s tým, že žalobcovia nemali poplatkovú povinnosť, a preto krajský súd vrátil vec na postup podľa § 210a OSP. Uznesením zo 14. októbra 2004 okresný súd vrátil žalobcom súdny poplatok za podané odvolanie. Prípisom z 29. novembra 2004 okresný súd opakovane predložil vec krajskému súdu.

Spis bol vrátený krajským súdom 22. apríla 2005 s uznesením, ktorým boli zrušené uznesenia okresného súdu z 11. marca 2004. Uznesením zo 4. mája 2005 okresný súd vyzval žalobcov, aby upresnili dôvody námietky zaujatosti, a 6. augusta 2005 urgoval ich právneho zástupcu. Sťažovateľ opäť požiadal 19. septembra 2005 o oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesením z 26. septembra 2005 okresný súd uložil právnenému zástupcovi sťažovateľom poriadkovú pokutu, proti čomu sa tento odvolal. Uznesením z 10. novembra 2005 okresný súd odpustil právnenému zástupcovi zmeškanie lehoty

na podanie odvolania. Prípisom z 11. novembra 2005 okresný súd vyzval žalobcov, aby obratom upresnili námietku zaujatosti, na čo žalobcovia 22. novembra 2005 oznámili, že ich námietka je bezpredmetná.

V nadväznosti na uznesenie z nariadeného pojednávania z 1. februára 2006 si okresný súd vyžiadal 7. februára 2006 od Okresného súdu Košice I trestný spis. Na žiadosť právneho zástupcu žalovaných a žiadosť žalobcov okresný súd zmenil termín pojednávania z 5. apríla 2006 na 14. jún 2006. Podaním doručeným 13. júna 2006 sa žalobcovia opäť ospravedlnili zo zdravotných dôvodov (bez upresnenia), na základe čoho okresný súd zrušil termín pojednávania. Prípisom zo 16. júna 2006 okresný súd vyzval žalobcov, aby oznámili návrhy, predložili znalecký posudok a potvrdenie o zdravotných problémoch, ktoré im bránia dostaviť sa na pojednávanie. Uznesením z 20. júna 2006 okresný súd zmenil svoje uznesenie z 26. septembra 2005 tak, že právnemu zástupcovi žalobcov neukladá poriadkovú pokutu. Sťažovateľ predložil 19. júla 2006 znalecký posudok znalca z odboru stavebníctva, odvetvia poruchy stavieb a oceňovania nehnuteľností, v ktorom znalec odpovedal na otázku, čo je príčinou nadmerného hluku v nosnej konštrukcii rodinného domu žalobcov. Žalobcovia požiadali 1. augusta 2006 o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Prípisom z 31. augusta 2006 ich okresný súd vyzval na predloženie potrebných dokladov na posúdenie ich žiadosti, na čo žalobcovia reagovali 22. septembra 2006.

Uznesením z 5. februára 2007 okresný súd priznal žalobcom oslobodenie od súdneho poplatku a ustanovil im zástupcu z radov advokátov. Dňa 3. apríla 2007 okresný súd nariadil pojednávanie na 23. máj 2007, ktoré bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Nový termín bol určený na 28. jún 2007. Na žiadosť právneho zástupcu žalovaných bol termín pojednávania zrušený a určený nový termín na 3. október 2007. Na tomto pojednávaní sa sťažovateľ zúčastnil, právny zástupca predložil upravený petit žaloby a pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely predloženia návrhov na doplnenie dokazovania zo strany žalobcov. Uznesením z 12. októbra 2007 okresný súd zastavil konanie proti žalovaným v 3. a 4. rade a rozhodol o pripustení zmeny žalobného návrhu. Podaním z 30. októbra 2007 žalobcovia žiadali o ustanovenie iného právneho

zástupcu. Okresný súd zaslal ich podanie 2. novembra 2007 na vyjadrenie ustanovenému advokátovi, ktorý reagoval prípisom z 22. novembra 2007. Prípisom z 21. decembra 2007 okresný súd vyzval žalobcov, aby oznámili, či trvajú na podanom návrhu a či navrhujú ustanoviť za právneho zástupcu iného advokáta.

Žalobcovia reagovali podaniami doručenými 7. januára 2008 a 14. januára 2008, v ktorých však na výzvu okresného súdu neodpovedali. Ďalšia výzva im bola zaslaná 17. marca 2008, na ktorú reagovali 7. apríla 2008 tak, že žiadajú ustanoviť za právneho zástupcu iného advokáta a návrh na vypočutie svedkov predložia do konca apríla 2008, čo aj splnili. Uznesením z 29. mája 2008 okresný súd ustanovil žalobcom za právneho zástupcu iného advokáta. Okresný súd 16. júla 2008 určil termín pojednávania na 10. september 2008, ktorý bol zmenený na žiadosť právneho zástupcu žalobcov odôvodnenú kolíziou pojednávaní. Dňa 25. septembra 2008 podal právny zástupca žalobcov vyjadrenie k veci, predložil listinné dôkazy a návrhy na doplnenie dokazovania a upresnil petit žaloby. Dňa 30. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením z 18. januára 2009 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcami z odboru životného prostredia, z odboru elektrotechniky a z odboru zdravotníctva a farmácie. Znalec z odboru životného prostredia vrátil 9. februára 2009 uznesenie s tým, že nevlastní prístroje potrebné na meranie hluku, a preto nemôže vypracovať znalecký posudok. Preto bolo uznesením z 12. marca 2009 nariadené dokazovanie odborným posudkom vypracovaným Banickou fakultou Technickej univerzity (ďalej len „TU“) v Košiciach. Prípisom z 30. marca 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov, aby sa vyjadril k návrhu právneho zástupcu žalovaných v súvislosti s vykonaním dokazovania. Okresný súd zaslal spis 8. apríla 2009 znalcovi z odboru zdravotníctva. Dňa 23. apríla 2009 Banická fakulta TU v Košiciach oznámila, že požadovaný znalecký posudok nemôže podať, pretože už nemá prístroje potrebné na meranie hluku, ale tento by podľa jej informácií mohla podať Strojnícka a Stavebná fakulta TU v Košiciach. V nadväznosti na toto oznámenie okresný súd ustanovil nového znalca uznesením z 27. apríla 2009. Dňa 14. mája 2009 Stavebná fakulta TU v Košiciach oznámila,

že vzhľadom na odbor a odvetvia, v ktorých vykonáva znaleckú činnosť, nemôže vypracovať posudok. Prípisom z 29. mája 2009 okresný súd vyzval Strojnícku fakultu TU v Košiciach, aby oznámila, či má k dispozícii prístroje potrebné pre vypracovanie posudku. Znalec z odboru zdravotníctva doručil posudok 25. júna 2009. Dňa 26. júna 2009 Strojnícka fakulta TU v Košiciach oznámila, že požadovaný znalecký posudok nemôže vypracovať. Uznesením z 9. júla 2009 okresný súd rozhodol o znalcovskom za podaný posudok a 14. júla 2009 zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom konania. Dňa 18. augusta 2009 okresný súd oslovil telefonicky dvoch znalcov z odboru životného prostredia, ktorí odmietli vypracovať znalecký posudok. Uznesením z 18. augusta 2009 okresný súd ustanovil na podanie posudku Lekársku fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorá 9. septembra 2009 oznámila, že nemá uzavreté poistenie pre účely náhrady škody za znaleckú činnosť, preto znalecký posudok nemôže vypracovať. Dňa 17. septembra 2009, 23. septembra 2009 a 30. septembra 2009 okresný súd telefonicky oslovil ďalších piatich znalcov a znalecké ústavy, z ktorých jediný súhlasil so svojím ustanovením za znalca v danom konaní, na základe čoho ho okresný súd ustanovil uznesením z 30. septembra 2009 a 6. novembra 2009 mu zaslal spis. Dňa 13. januára 2010 bolo doručené vypracované odborné vyjadrenie a 29. januára 2010 jeho doplnenie, ktoré okresný súd následne zaslal na vyjadrenie účastníkom konania.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého

má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií postupoval ústavný súd aj vo veci sťažovateľa.

1. Predmetom súdneho konania je rozhodovanie o žalobe, ktorou sa sťažovateľ spolu s manželkou domáha ochrany ich vlastníckeho práva proti vlastníkom susediaceho rodinného domu. Po právnej stránke nemožno hodnotiť vec ako zložitú, z hľadiska skutkovej stránky však ústavný súd považuje konanie za zložitejšie, a to s ohľadom na potrebu vykonať pomerne rozsiahle znalecké dokazovanie.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 299/04) uvádza, že v posudzovanom konaní nesie procesnú zodpovednosť za uvedenie jasného, určitého a zrozumiteľného žalobného návrhu na rozhodnutie vo veci samej účastník konania, ktorý návrh predkladá, a tým je v tomto prípade sťažovateľ (§ 6, § 101 ods. 1, § 120 ods. 1 a iné OSP). Sťažovateľ je tiež povinný splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy, m. m. IV. ÚS 250/04). Ústavný súd tiež musí brať do úvahy, že rozhodovanie o procesných návrhoch, o ktorých je podľa Občianskeho súdneho poriadku všeobecný súd povinný rozhodnúť ešte pred vlastným prejednaním a rozhodnutím o merite veci, je okolnosťou, ktorú musí v záujme spravodlivého a objektívneho posúdenia zohľadniť pri posudzovaní tvrdenia o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takáto okolnosť v zásade bráni súdu konať a rozhodnúť vo veci samej, a tým splniť účel tohto základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (I. ÚS 128/03, II. ÚS 133/03).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ prispel značnou mierou k doterajšej dĺžke konania, a to tým, že podal nekvalifikované podanie, ktorého nedostatky boli odstránené až po viacnásobných výzvach okresného súdu, k návrhu nepriložil dôkazy o svojich tvrdeniach, na čo ho okresný súd opakovane vyzýval, podal neodôvodnenú námietku zaujatosti, ktorú napriek opakovaným výzvam, ako aj využitiu poriadkového opatrenia nedoplnil ani jeho právny zástupca a napokon označil túto námietku za bezpredmetnú. Všetky tieto okolnosti bránili meritórnemu prerokovaniu veci. Sťažovateľ sa tiež nedostavil na pojednávanie z 1. februára 2006 a zo 14. júna 2006 a z dôvodu na strane jeho právneho zástupcu bolo odročené aj pojednávanie z 10. septembra 2008. Predĺženie konania ovplyvnilo aj rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o zmenu ustanoveného právneho zástupcu, pričom sťažovateľ nereagoval vecne na výzvy okresného súdu týkajúce sa jeho žiadosti.

Všetky uvedené okolnosti ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľa došlo k zbytočným priet'ahom, hodnotil samotný postup okresného súdu, pričom posudzoval konanie ako celok, ale zameral sa hlavne úseky konania označené sťažovateľom ako obdobia poznačené zbytočnými priet'ahmi.

Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd postupoval v súlade so svojou judikatúrou (napr. II. ÚS 156/03), podľa ktorej priet'ahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevyklučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané povahe veci, ak ide o zbytočný priet'ah zapríčinený nečinnosťou súdu alebo jeho neefektívnou činnosťou neodstraňujúcou plynulo právne i faktické prekážky smerujúce k čo najskoršiemu ukončeniu veci právoplatným rozhodnutím.

Ústavný súd zistil, že v prvom období, ktoré označil sťažovateľ (od 5. februára 2001 do 16. augusta 2002), okresný súd nevykonal žiadny úkon od 5. februára 2001 do 5. augusta 2002. Túto nečinnosť v trvaní 1 a pol roka nemožno hodnotiť inak ako zbytočný priet'ah v konaní, pričom nemožno akceptovať obranu okresného súdu, podľa ktorej by podanie neúplného návrhu a nezaplatenie súdneho poplatku bolo dôvodom na spočívanie veci na príslušnom súde, čo by bolo v rozpore so základnými zásadami postupu súdu v občianskom súdnom konaní pri poskytovaní ochrany právam účastníkov konania.

V ďalšom období označenom sťažovateľom (od 11. marca 2004 do 14. októbra 2004) je konanie poznačené nesprávnym procesným postupom okresného súdu, keď v rozpore so zákonom Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov uložil sťažovateľovi (a jeho manželke) zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a dovolanie podané proti jeho procesnému rozhodnutiu. K ďalšiemu predĺženiu konania okresný súd prispel tým, že napriek jednoznačnému usmerneniu krajského súdu, ktorý mu vrátil spis bez rozhodnutia o zrušení

uznesení o povinnosti zaplatiť súdne poplatky v rámci autoremedúry, okresný súd vrátil sťažovateľovi súdny poplatok bez rozhodnutia o zrušení týchto uznesení a opäť spis predložil krajskému súdu, kde sa z tohto dôvodu nachádzal do 22. apríla 2005. Na základe týchto skutočností ústavný súd hodnotí obdobie konania od 11. marca 2004 do 22. apríla 2005, t. j. 1 rok a 1 mesiac ako zbytočný priet'ah zapríčinený nesprávnym postupom a neefektívnou činnosťou okresného súdu.

V poslednom období označenom sťažovateľom (od 30. septembra 2008) okresný súd vykonával úkony v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania, ktoré nariadil uznesením z 18. januára 2009, a jeho činnosť bola zameraná na zabezpečenie znalca z odboru ochrany životného prostredia. Z prehľadu konania vyplýva, že okresný súd viackrát zmenil označené uznesenie v časti výroku o ustanovení znalca z uvedeného odboru, pretože jednotliví znalci, resp. znalecké ústavy postupne oznamovali, že nemajú prístrojové vybavenie na potrebné merania, čo svedčí o nie celkom sústredenom postupe okresného súdu pri ustanovení znalca, pretože nemožno úplne akceptovať obranu okresného súdu, že nemá povinnosť overovať u znalcov zapísaných v zozname znalcov v danom odbore, či sú schopní splniť uloženú úlohu. Ústavný súd preto hodnotí obdobie od 30. septembra 2008 do 30. septembra 2009, keď okresný súd ustanovil organizáciu, ktorá 13. januára 2010 doručila vypracované odborné vyjadrenie, za obdobie zbytočných priet'ahov na strane okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 394/2001, s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 394/2001 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen rozhodnutím o porušení, prípadne príkazom na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že boli porušené práva sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 500 €, ktorú odôvodnil hlavne poukazom na dĺžku konania v kontexte jeho osobných pomerov (vysoký vek a zdravotné problémy).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc dĺžku súdneho konania, konštatované zbytočné preťahy, ale aj výrazný podiel sťažovateľa na doterajšej dĺžke konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 500 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou JUDr. V. B., K.. Ústavný súd ich priznal v súlade s vyčíslením v petite sťažnosti, t. j. za dva úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov), za každý úkon právnej služby po 115,90 € (3491,60 Sk) a 2-krát po 6,95 € (209,40 Sk) režijný paušál.

Náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť podľa bodu 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2010